

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

3. ROČNÍK GYMNÁZIA

8

Kto som JA?

WWW.INKY.SK

ZOPAKOVANIE...

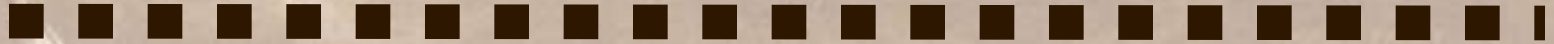
**Kto nám v krátkosti
zhrnie zistenia z
predchádzajúcej
hodiny?**

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

ZOPAKOVANIE...

Falošné predstavy o Bohu:

- často v sebe obsahujú kúsok pravdy, zmiešanej s nepravdou;
- často absolutizujú jeden rozmerov reality na úkor ostatných, či v rozpore s nimi.

Ich zbavenie sa vyžaduje ÚSILIE, pretože aj keď ROZUMOM prijmem pravdivý obraz Boha, v podvedomí často ďalej pôsobí stará démonická predstava Boha –

- ktorú si často neuvedomujeme,
- alebo z podvedomého strachu „čo ak je to predsa pravda?“ sa ju snažíme potláčať a nepripúšťame si ju.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

DOMÁCA ÚLOHA

**Ako sa
Vám to
podarilo?**

- Napíšte charakteristiku svojho „démonického boha“ na papier!
- Napíšte mu list, v ktorom ho vyhadzujete zo svojho života!
- **Prečítajte ho jasne a nahlas!**
- Napíšte si vyznanie v skutočného Boha Biblie, Boha – Otca Ježiša Krista!
- **Aj toto vyznanie prečítajte a vyznajte pevne a nahlas!**
- Každé ráno (aspoň jeden – dva týždne) nahlas znova prečítajte svoje vyznanie viery v skutočného Boha!

s využitím týchto tipov začnite pracovať na odstránení svojich démonických predstáv o Bohu – a na nasledujúcej hodine sa s nami podelte s výsledkami!

Vypracovaná úloha = 1 kredit „mimo počet“

DNES...

... si povieme niečo o jedinečnej
rovnováhe stredovekého človeka;
o tom ako a prečo dnes nefunguje;
o tom, ako a čo sa z nej môžeme naučiť
o sebe
a čo to znamená pre náš praktický život.

otázka...

Všetci víete, čo je to
„rytier“.

Čo podľa Vás robí rytiera
rytierom?

Čo myslíte, čo je
podstatou, základnou
„esenciou“ rytierstva?

čo robí rytiera rytierom?

„... chceme-li skutečně porozumět ideálu rytířství, měli bychom si uvědomit slova, jež řekl sir Ector mrtvému rytíři Lancelotovi (v díle Le Morte Darthur od sira Thomase Maloryho):

„Byls tím nejmírnějším mužem, jenž kdy jedl v sálu mezi dámami; a byls tím nejtvrdším rytířem ke svým smrtelným nepřátelům, jenž se kdy oháněl kopím.“

Lewis upozorňuje, že důležitost tohoto ideálu spočívá právě v tom dvojitém požadavku, jenž vznáší na člověka.

Rytíř není kompromisem mezi prudkostí a mírností; je vyhrocením prudkosti a zároveň i vyhrocením mírnosti. ... učil pokoře a shovívavosti velké válečníky, a požadoval chrabrost od zdvořilých a mírných lidí.“

(Roman Joch)

(C. S. Lewis)

čo robí rytiera rytierom?

„Jaká je relevance tohoto ideálu, ptá se dále
Lewis.

A odpovídá: **tento ideál je paradox**, a to v dějinách velice nezvyklý. **Achilles** byl hrdina, ale o milosrdenství nevěděl nic. **Hrdinové** vikingských ság jsou tvrdí, vždy připraveni rány uštédřit stejně jako snášet. **Attila** byl hrozný. Dokonce i staří **Římané** své zajaté vznešené protivníky předváděli davu v ulicích a poté je zabili. Takto vypadá přirozené hrdinství – hrdinství vně rytířské tradice.

Středověký rytířský ideál **spojil dohromady dvě věci, jež přirozenou tendenci k sobě tíhnout nemají.**“

(Roman Joch)

(C. S. Lewis)

vzácná rovnováha...

veľkosť

prudkosť,
chrabrosť,
zdvorilosť...

malosť

miernosť, pokora,
zhovievavosť...

Je to veľmi zvláštna
jednota vecí, ktoré
sa normálne
vnímajú ako
protiklady!

vzácná rovnováha...

veľkosť

prudkosť,
chrabrosť,
zdvorilosť...

veľkodušnosť...

malosť

miernosť, pokora,
zhovievavosť...

pokora...

Alexandre Havard:

*„Veľkodušnosť a pokora
definujú lídra.*

*Veľkodušný je človek, ktorého
duch sa podujíma na veľké
veci. Kto sa usiluje o veľkosť a
hľadá spôsob, ako na veľkosť
reagovať.*

*Pokora je ... tiež návykom
slúžiť rodine, priateľom,
kolegom, klientom, spoločnosti
a napokon aj samotnému
ľudstvu. Pokora rozvíja v
lídroch snahu o
bezpodmienečnú službu
druhým.“*

vzácná rovnováha...

veľkosť

prudkosť,
chrabrosť,
zdvorilosť...

veľkodušnosť...

svetlo sveta,
dokonalí ako
Boh...

malosť

miernosť, pokora,
zhovievavosť...

pokora...

malí a ponížení
ako dieťa...

Ježiš Kristus:

„Vy ste svetlo sveta.“

(Mt 5,14 SSV)

*„Vy teda buďte **dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec.**“*

(Mt 5,48 SSV)

*„Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva. Kto sa teda **poníži ako toto dieťa**, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve.“*

(Mt 18,3-4 SSV)

vzácná rovnováha...

veľkosť

prudkosť,
chrabrosť,
zdvorilosť...

veľkodušnosť...

svetlo sveta,
dokonalí ako
Boh...

dôraz na
jednotlivca bez
toho, aby to bolo
na úkor kolektívu

malosť

miernosť, pokora,
zhovievavosť...

pokora...

malí a ponížení
ako dieťa...

dôraz na kolektív
bez toho, aby to
bolo na úkor
jednotlivca

Táto rovnováha je
jedným zo základov
Západnej civilizácie.

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

dnes v podstate mŕtva

Dnes sa potácame medzi oboma pólmi a skôr sa prikláňame k ich extrémom:

AGAINST ALL AUTHORITY
ANARCHISM

Individualizmus –
jednotlivec a jeho
práva majú prednosť
pred všetkým a
každým;

idealizácia človeka
ako dobrého,
ušľachtilého,
pokazeného zlou
spoločnosťou (teória
„ušľachtilého
divocha“)

kolektivizmus –
absolútna prednosť
spoločnosti pred
jednotlivcom, ktorý
je len „koliesko v jej
stroji“;

„zhadzovanie“
človeka ako zlého,
neschopného dobra,
neschopného pravdy,
**nehodného úcty a
rešpektu...**

otázka...

AGAINST ALL AUTHORITY
ANARCHISM

**SOCIALIZMUS,
OSVIETENSTVO**

Čo myslíte, prečo je to tak?

Rozumná odpoveď = 1 kredit

slovami exupéryho

„*Nazírání Boha učinilo lidi rovnými, neboť si byli rovni v Bohu. A tato rovnost měla jasný význam. Neboť rovni si mohou být lidé jen v něčem. ... Učenec musel prokazovat úctu i uhlíři, neboť skrze uhlíře ctil Boha, jehož vyslancem byl také uhlíř. Ať byl jakkoliv velký význam jednoho a bezvýznamnost druhého, žádný člověk nesměl proto ještě usilovat o zotročení druhého. Nelze pokořovat vyslance. Ale tato úcta k člověku s sebou nepřinášela ponižující klanění před omezeností jednotlivce, před hloupostí nebo nevědomostí, neboť v člověku byla především ctěna tato vlastnost vyslance Božího. Tak láska k Bohu vytvářela mezi lidmi vznešené vztahy, neboť záležitosti se projednávaly mezi vyslanci, na vyšší úrovni, než mezi jedinci. ... Rovnost založená na Bohu s sebou nepřinášela ani rozpory ani zmatek.*“

(Antoine de Saint-Exupéry)

veľkosť a malosť v Bohu

veľkosť

Som stvorený Bohom, chcený Bohom, milovaný Bohom, vykúpený Bohom. Som nekonečne vzácny.

Žiadna spoločnosť nikdy nemôže byť viac, ako jednotlivec, pretože ten v sebe nosí Boží obraz i Božie zaslúbenie. Spoločnosti zaniknú, ale jednotlivec ostáva naveky!

malosť

Som hriešnik, náchylný na zlo, konajúci zlé veci. Potrebujem pokánie a odpustenie a pomoc spoločenstva i Božej milosti, inak ostanem zlý. Sám sa nezachránim.

Žiaden jednotlivec nemôže nadradiť seba nad záujmy ostatných a spoločnosti, pretože sme povolaní k zbožšteniu a cestou k nemu je služba lásky blížnym až na smrť – podľa vzoru Boha.

veľkosť a malosť v Bohu

Kresťanstvo preto dokázalo aj v spoločnosti spojiť nespojiteľné:

Nekonečnú hodnotu človeka...

„Človek je entitou nesmiernej, transcendentne zakotvenej (Bohom danej) inherentnej hodnoty.“

(Roman Joch)

... a **zdravý skeptický realizmus:**

„Napriek tomu (židovsko-kresťanský paradox!), človek je bytosťou inherentne nedokonalou, náchylnou ku hriechu, chybujúcou a v dôsledku toho schopnou zlého konania. (Dogma o dedičnom hriechu)“

(Roman Joch)

„V dôsledku toho nikdy žiadny raj na zemi nebude, nikdy nebude ustavená dokonalá spoločnosť, a človek to od štátu ani nemá očakávať, pretože vládcovia – aj tí najlepší - sú tiež len ľudia, teda nedokonalí.“

(Roman Joch)

Výsledkom je veľmi realistický pohľad na svet, na spoločnosť a hlavne na štát, vládu a rôzne utópie typu „Vybudujeme raj na zemi“, „dokonalú spoločnosť“ a podobne.

otázka...

veľkosť

Som stvorený Bohom, chcený Bohom, milovaný Bohom, vykúpený Bohom. Som nekonečne vzácny.

Žiadna spoločnosť nikdy nemôže byť viac, ako jednotlivec, pretože ten v sebe nosí Boží obraz i Božie zaslúbenie. Spoločnosti zaniknú, ale jednotlivec ostáva naveky!

malosť

Som hriešnik, náchylný na zlo, konajúci zlé veci. Potrebujem pokánie a odpustenie a pomoc spoločenstva i Božej milosti, inak ostanem zlý. Sám sa nezachránim.

Žiaden jednotlivec nemôže nadradiť seba nad záujmy ostatných a spoločnosti, pretože sme povolaní k zbožšteniu a cestou k nemu je služba lásky blížnym až na smrť – podľa vzoru Boha.

Čo sa stane, ak odstránime Boha?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

Človek už nie je definovaný vo vzťahu k Bohu ako bytie, Bohom stvorené a vo svojej podstate nesmrteľné.

Namiesto toho je človek definovaný ako **súhrn svojich postojov, názorov, zvykov, myšlienok,...** teda ako výsledok sformovaný danou kultúrou, v ktorej sa narodil

Pohľad na človeka

Jednotlivé osoby sú produktom ich vlastnej kultúry; individualita je ilúzia; identita je poskladaná z kultúrnych prameňov. Všetko myslenie je sociálnou konštrukciou. „To znamená, že to, čo vy a ja považujeme za „pravdy“ sú jednoducho ľubovoľné „presvedčenia“, ktoré sme boli nútení prijať našou spoločnosťou - práve tak, ako iní boli nútení svojou spoločnosťou prijať úplne odlišný komplex presvedčení.

(Josh McDowell, citácia Jim Leffel)

„To, čo verím, nemôže byť oddelené od toho, kto som“; „Kritizovať to, čo je pre niekoho dôležité, znamená kritizovať tú osobu.“

(Bruce B. Suttle)

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

Človek už nie je definovaný vo vzťahu k Bohu ako bytie, Bohom stvorené a vo svojej podstate nesmrteľné.

Pohľad na

eka

Namie
postoj
výsled
narod

VÝSLEDOK:

Ak chcem mať ÚCTU K ČLOVEKOVI, musím – napriek realite – veriť a tvrdiť, že je dobrý a len dobrý, lebo ak by taký nebol, tak na základe čoho by som k nemu mal pociťovať úctu?

A AK PRIJMEM REALITU – fakt, že človek nie je dobrý, ale „iracionálny, brutálny, slabý, neschopný objektívne posúdiť čokoľvek sa týka jeho vlastných záujmov“ (Stanley Kubrick) – tak na základe čoho by som potom k nemu mal pociťovať nejakú úctu, či rešpekt?

Jednotlivé o
ilúzia; identita
je sociálnou k
za „pravdy“ sú
nútení pr
svojou s

„To, čo verím, n

čo je pre mňa Bohom stvorený, Bohom stvorený a Bohom stvorený

(Bruce B. Suttle)

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

Takto chápaný človek už viac – menej ani nie je svojprávny, slobodný a zodpovedný človek.

Je vlastne len akýmsi trpným produktom spoločnosti, výchovy, genetiky,... celý jeho život i osud je tak už vlastne vopred deterministicky predurčený...

**Pohľad na
človeka v
spoločnosti**

„Jedna čtyřicetiletá pedagožka a profesorka mi jednou v existenciálně analytickém rozhovoru řekla: „Člověka utváří jedině výchova.“ Na otázku, jak to myslí, mi vypočetla vlivy, kterým je dítě vystaveno.

Dokázala uvést vlivy, jež začínají působit již před narozením a pokračující až do dospělosti. „Je to nakonec výchova, která člověka kazí. Nemůže jí uniknout - jejím prostřednictvím je naprogramován. Výchova člověku naočkuje, jak se bude rozhodovat, a vtiskne mu, z čeho bude mít radost.

(Alfried Längle)

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

„*Osvietenci odmietli tradičný židovsko-kresťanský pohľad na človeka ako na inherentne nedokonalého. Podľa nich je človek od prirodzenosti dobrý, ale pokazila ho špatná spoločnosť. Konkrétne špatné spoločenské pomery a normy, ako sú napríklad inštitúcia súkromného vlastníctva či náboženské povery a tmárstvo.*

Teda zmenou spoločnosti je možné aj zásadne zmeniť človeka. Potenciál spoločnosti a človeka ku zdokonaľovaniu je neobmedzený a nekonečný pokrok je preto možný.

Stačí len spoločnosť zbaviť všetkého tmárskeho, neracionálneho, egoistického, atd. A o tom, čo je neracionálne a naopak rozumné, rozhodujú osvietenci. Oni majú spasť ľudstvo a nástrojom tejto svetskej "spáasy" je pochopiteľne politická, ekonomická či spoločenská reforma – tj. štátna moc. Ku slovu "osvietenský" nutne patrí slovo "absolutizmus", pretože absolutistický štát je schopný najefektívnejšie vykonať reformy a tým obšťastniť ľudstvo. Osvietenci nemali nič proti absolutizmu – iba požadovali, aby absolutistickí vládcovia vládli podľa ich rád (tj. v ich chápaní, podľa "rozumu").

(Roman Joch)

Pohľad na spoločnosť

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

„Osvietenci odmietli tradičný židovsko-kresťanský pohľad na človeka ako na inherentne nedokonalého. Podľa nich je

Pohľad na
očnosť

spolo

VÝSLEDOK:

člove

nera

m

pocho

naje

Osviet

absolu

„V tejto atmosfére nesmierne exaltovaných očakávaní ohľadne možnosti dramaticky zlepšiť ľudský údel, zlepšiť ho politickou mocou, vykonávanou absolutistickým štátom, vypukla Francúzska revolúcia. Revolúcia, ktorú ešte aj dnes niektoré osoby ducha mdlého považujú za revolúciu za slobodu. Po potokoch krvi, preliatych pod gilotínami teroru jakobínov, predchodcov to nacistov i komunistov, revolúcia vyústila v nastolenie ničím neobmedzenej vlády jedného vojenského diktátora nad celou kontinentálnou Európou. Teda v totálnu antitézu slobody.“

(Roman Joch)

podľa rozumu).

(Roman Joch)

bez (idei) Boha

NAPŘÍKLAD

Harmónia vzťahu jednotlivec verzus spoločnosť je takisto zničená.

Odteraz je tu konflikt:

- **Alebo jednotlivec porazí spoločnosť** a presadí si svoje aj na úkor spoločného dobra spoločnosti (dnes napríklad boj o tzv. „práva“ LGBTI komunity a pod. na úkor spoločnosti);
- **Alebo spoločnosť prevalcuje jednotlivca** a zotročí ho (socializmus, komunizmus,...)

**konflikt
medzi
jednotliv-
com a
spoločnos-
ťou**

„Chápu, proč rovnost založená na Bohu s sebou nepřinášela ani rozpory ani zmatek. Demagogie se vloudí tehdy, když v nedostatku společného měřítka se zásada rovnosti zvrhne v zásadu totožnosti. Tehdy voják odmítne zdravit kapitána, neboť kdyby voják zdravil kapitána, uctíval by v tom případě individuum...“

(Antoine de Saint-Exupéry)

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

„Na jednej strane je kultúra, ktorá je presvedčená, že ľudia majú vrodenu hodnotu, dávanú a potvrdzovanú Bohom.

*Na druhej strane je kultúra, pre ktorú ľudia sú produktom slepých, mechanických a amorálnych síl. V tejto kultúre ľudský život má len kvantitatívnu, ekonomickú hodnotu. Jedinci sa vnímajú ako výrobné jednotky (alebo spotrebné jednotky). Tí, čo nemôžu dokázať, že majú hodnotu - nenarodení, starší, postihnutí -, sa čoraz častejšie odstraňujú takými procesmi ako potrat a eutanázia. Hoci tieto procesy sa skrývajú za humanistickú masku, môžeme si klásť otázku, nakoľko humánne budú ich dôsledky. ... **Fašistický i komunistický totalitarizmus 20. storočia bol založený na otvorenom potláčaní kresťanskej tradície, ktorá dovtedy ovplyvňovala väčšinu našej civilizácie. Jeden z najdôležitejších prvkov tejto tradície sa týka hodnoty človeka. Fašizmus a komunizmus si vážil ľudí len do tej miery, do akej boli užitoční pre štát.**“*

(Carl Anderson)

**konflikt
medzi
jednotliv-
com a
spoločnos-
ťou**

bez (idei) Boha

NAPRÍKLAD

Ďalším vo svojej podstate logickým a racionálnym vyústením podobných ideí je napríklad **sociálny darwinizmus** :

- Ak človek nie je nič, než živočích,...
- ... potom aj u ľudí platí, že **prežijú silnejší (silnejší národ, silnejšia trieda,...) na úkor slabších** a je to tak dobré a prirodzené.
- A pretože nejestvuje žiadna „vyššia spravodlivosť“ a „pravdu má vždy víťaz“ – čo záleží na tom, ak pri tom nejakých ľudí zabijeme? Ich vedomie zanikne (aj tak niet života po smrti, takže vlastne sa im nič zlé nestane, ani nebudú vedieť, že boli zabití), tak kde je potom problém?

**zákonitý
extrémiz-
mus**

(Friedrich
Nietzsche,
filozof)

(Karol Marx,
filozof)

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

otázka

**A kým teda som a aké
je moje miesto, ak
žijem s Bohom?**

Ako to vidí kresťanstvo?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

opravdivý Boh

... alebo „antifalošný“ obraz Boha

- Boh je mojim **OSLOBODITEĽOM**, oslobodzuje ma od každej závislosti: na sebe, na spoločnosti, na veciach, na rozkoši,...
- Boh je mojim **OTCOM**, ktorý ma volá k veľkým veciam, ale súčasne stále ctí a plne rešpektuje moju slobodu, svojprávnosť, dôstojnosť.
- Boh mi **DÁVA SILU** v tejto slobode tieto veľké veci dosiahnuť – nielen sa *zdať* veľkým, ale naozaj ním byť: opravdivým synom (dcérou) Boha.
- Vo svojej **SVÄTOSTI** a dokonalej **LÁSKE** je môj Boh stelesnením toho najkrajšieho a najlepšieho, čo si vôbec dokážem predstaviť a je tak **VZOROM** pre celý môj život, všetko, čím som a čo robím!
- Tento Boh je plne **ANGAŽOVANÝ** v mojom živote, je so mnou, pri mne, prežíva so mnou všetko, čo prežívam ja – úplne tak, ako to ja sám prežívam, úplne zo všetkým a vo všetkom. Nikdy ma nepodrazí, ani neopustí.

obraz človeka v Bohu

- **Môžem si priznať všetku veľkosť**, dôstojnosť a vznešenosť Božieho syna (dcéry)...
 - **Nemusím si túto veľkosť nijako a ničím dokazovať**, nikto a nič ma o ňu nemôže obrať (okrem seba samotného a aj to len z mojej strany, jednostranne)...
 - **Môžem žiť plne slobodne** uprostred spoločnosti ako slobodný a svojprávnny jednotlivec a nepodliehať žiadnemu jej tlaku, ani diktátu...
- A NESPYŠNIEŤ Z TOHO**, lebo všetko toto je darované a vrcholom mojej vznešenosti je podobnosť s Bohom = slobodne vyvolená služba lásky, ktorú som si zamiloval!

obraz človeka v Bohu

...ať všetku veľkosť,
...ešenosť Božieho syna

...túto veľkosť nijako a ničím
...ať, nikto a nič ma o ňu nemôže
...seba samotného a aj to len
...jednostranne)...

...slobodne uprostred
...slobodný a svojprávny
...odliehať žiadnemu jej

...HO, lebo všetko toto
...m mojej
...sť s Bohom =
...lásky, ktorú

- **Môžem si priznať všetku malosť**, všetok svoj hriech, slabosti, zlyhania,...
- **Nemusím sa nijako vyhovárať**, zakrývať tieto svoje nedostatky a toto zlo, nemusím sa pretvarovať, nemusím nič z toho popierať, zakrývať...
- **Môžem slobodne slúžiť spoločnosti** a svojim blížnym, podriaďiť sa ich dobru, nechať sa poučiť, prijať svoje miesto jedného medzi mnohými...

A NEZBLÁZNIŤ SA TOHO, lebo nad tým všetkým sa nachádza Božia láska, ktorá odpúšťa, Boh Otec, ktorý ma miluje a pozdvihuje, Kristus, ktorý ma uzdravuje a Duch Svätý, ktorý ma naplňa a povyšuje!

obraz človeka v Bohu

- **SOM SI VEDOMÝ SVOJEJ MALOSTI**, pretože nemám nič, čo by som nebol dostal, všetko mám od Boha: svoje telo, dušu, schopnosti, život, celého seba,... odpustenie, vykúpenie, povolanie k zbožšteniu i schopnosť dosiahnuť ho,...
- **ALE SÚČASNE SOM SI VEDOMÝ SVOJEJ VEĽKOSTI**, pretože naozaj som synom (dcérou) Boha, naozaj som povolaný byť bohom v Bohu, Boh sám je môj Otec a On sám za mňa dal aj svoj život ako dôkaz svojej lásky ku mne!
- **MÔŽEM SLÚŽIŤ INÝM ĽUĐOM** a podriaďiť sa im a nevnímať to ako poníženie, pretože tak to vo svojej láske robí sám Boh.
- **A MÔŽEM STÁŤ V ČELE A PRIJÍMAŤ SLUŽBY INÝCH** a nepovyšovať sa nad nich, pretože im stále slúžim – podľa vzoru svojho Boha!
- **NAOZAJ SOM MALÝ A VEĽKÝ SÚČASNE** – a jedno druhému neodporuje. A vďaka tomu som úplne a dokonale človekom!

**... nejaké otázky,
poznámky,
postrehy,
pripomienky?**

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

3. ROČNÍK GYMNÁZIA

8

KONIEC

WWW.INKY.SK